

Mbledhja e te dhenave gjinore dhe Treguesit gjinor ne IAL

Prof.Asoc.Dr.Etleva Leskaj

Niveli aktual i politikës institucionale për barazim gjinor në IAL

- Çështjet e barazimit gjinor **jane / nuk** janë pjesë e deklaratës së Misionit/Vizionit/filozofisë institucionale (?)
- Politika dhe struktura institucionale specifike për promovimin e barazimit gjinor **ekziston / nuk ekziston** (?)
- Planet e Barazimit Gjinor në zbatim në nivel departamenti/fakulteti/universiteti, **ekzistojnë/nuk ekzistojnë** dhe si rezultat **ka/nuk ka** praktikë të Buxhetimit Gjinor në të gjithë Universitetin (?)

INDEKSET GJINORE

- Studentët e regjistruar në arsimin universitar sipas gjinise dhe fushes së arsimit
- Gratë e diplomuarve në doktoraturë sipas fushës së arsimit
- Gratë e doktoruara në fushë të ngushtë të arsimit _shkencë ekzakte
- Treguesi (%) i burrave dhe grave në një karrierë akademike, studentësh dhe stafi akademik,
- Treguesi (%) i burrave dhe grave në një karrierë akademike, studentë dhe staf akademik, (Indeksi Kompleks) SHKENCAT NATYRORE + INXHINIERI DHE TEKNOLOGJI
- Treguesi (%) i grave në stafin akademik, sipas grades
- Treguesi i tavanit të qelqit
- Treguesi (%) i stafit të grades A, sipas gjinise
- Treguesi (%) i grave në krye të institucioneve dhe bordeve

Treguesit Gjinore

- Nepermjet analizes se indekseve, paragjykimet gjinore në politikat dhe praktikat ekzistuese brenda çdo IAL-je, do të identifikohen ne vijim, ndërsa do të japin gjithashtu edhe një analizë të detajuar të gjendjes së IAL-ve lidhur me barazinë gjinore.
- Ketu synohet të jepet një vështrim i përgjithshëm i gjendjes së barazisë gjinore, duke përdorur një gamë të gjerë treguesish, për të shqyrtuar ndikimin dhe efektshmërinë e politikave të zbatuara në këtë fushë".
- Treguesit janë zgjedhur nga publikimi i “She Figures” (2018), i cili ofron një sërë treguesish mbi barazinë gjinore në IAL dhe Institucione Kerkimore.

Klasifikimi sipas ISCED 2011

ISCED 6 - Studente te programeve te bachelor (6),

ISCED 7- Studente te programeve master (7),

ISCED 8 - Studente te programeve doktorale

Grada C – Kerkues/Lektore (DR)

Grada B – Titulli akademik «Profesor i Asociuar»

Grada A – Titulli akademik «Profesor»

Klasifikimi i programeve sipas ISCED

- Programe te pergjithshme dhe kualifikime
- Edukim
- Arte
- Shkenca sociale, gazetari dhe informacion
- Biznes, administrim dhe shkenca juridike
- Shkenca natyrore, matematike dhe statistike
- Informatike dhe teknologji komunikimi
- Inxhinieri dhe ndertim
- Agronomi, pylltari, akuakulture dhe veterinari
- Shendetesi
- Sherbime
- Te panjohura

Tabela I. Studentët e regjistruar në arsimin universitar sipas gjinise dhe fushës së arsimit

PARTNER:	UNIVERSITETI I TIRANES								
INDEX:	1. Studentet e regjistruar ne arsimin univeristar sipas gjinise dhe fushes se arsimit								
	M	%M	F	%F	TOT	%TOT	%F/TOT	Shteti F/TOT	EU F/TOT
Programe te pergjithshme dhe kualifikime	-	0%	-	0%	-	0%	0%	0%	F/TOT
Edukim	294	4.4%	2,271	10.0%	2,565	8.7%	89%	84%	F/TOT
Arte	1,214	18.2%	5,544	24.3%	6,758	22.9%	82%	76%	F/TOT
Shkenca sociale, gazetari dhe informacion	789	11.8%	4,156	18.2%	4,945	16.8%	84%	72%	F/TOT
Biznes, administrim dhe shkenca juridike	1,772	26.6%	5,419	23.8%	7,191	24.4%	75%	59%	F/TOT
Shkenca natyrore, matematike dhe statistike	755	11.3%	2,676	11.7%	3,431	11.6%	78%	67%	F/TOT
Informatike dhe teknologji komunikimi	1,640	24.6%	2,214	9.7%	3,854	13.1%	57%	39%	F/TOT
Inxhinieri dhe ndertim	188	2.8%	508	2.2%	696	2.4%	73%	34%	F/TOT
Agronomi, pylltari, akuakulture dhe veterinari	-	0.0%	-	0.0%	-	0.0%	0%	43%	F/TOT
Shendetesi	-	0.0%	-	0.0%	-	0.0%	0%	72%	F/TOT
Sherbime	8	0.1%	12	0.1%	20	0.1%	60%	31%	F/TOT
Te panjohura	-	0%	-	0%	-	0%	0%	0%	F/TOT
Total	6,660	100%	22,800	100%	29,460	100%	77%	60%	F/TOT

Tabela I. Studentët e regjistruar në arsimin universitar sipas gjinise dhe fushës së arsimit

- Tabela 1 shfaq numrin e studentëve të regjistruar në arsimin universitar sipas seksit dhe fushës së arsimit në Universitetin e Tiranës.
- Analiza e komponentit studentor sipas gjinisë tregon se, numri studenteve vajza është më i lartë se ai i studentëve djem, në pothuajse të gjitha fushat e studimit.
- Në mënyrë të veçantë, ekzaminimi i studentëve të regjistruar nga fushat e studimit tregon fenomenin e përhapur gjerësisht të njohur si segregacion horizontal, ku studentet vajza në Universitetin e Tiranës përfaqësojnë **nga 57% (Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit) në 89% (Arsim)** të totalit të studentëve në fushën përkatëse të studimeve. (2018)

Tabela II. Gratë e diplomuara në doktoratë sipas fushës së arsimit

PARTNER:	Universiteti I Tiranes								
INDEX:	2. Gratë mes të diplomuarve të doktoraturës sipas fushës së arsimit								
	M	% M/Tot	F	%F /Tot	TOT	%TOT	%F/TOT	Shteti F/TOT	EU F/TOT
Programe te pergjithshme dhe kualifikime	-	0%	-	0%	-	0%	0%	0.0%	F/TOT
Edukim	-	0%	-	0%	-	0%	0%	0.0%	F/TOT
Arte	8	38%	15	23%	23	27%	65%	52.4%	F/TOT
Shkenca sociale, gazetari dhe informacion	6	29%	7	11%	13	15%	54%	72.4%	F/TOT
Biznes, administrim dhe shkenca juridike	1	5%	20	31%	21	24%	95%	65.2%	F/TOT
Shkenca natyrore, matematike dhe statistike	6	29%	22	34%	28	33%	79%	64.1%	F/TOT
Informatike dhe teknologji komunikimi	-	0%	1	2%	1	1%	100%	100.0%	F/TOT
Inxhinieri dhe ndertim	-	0%	-	0%	-	0%	0%	54.5%	F/TOT
Agronomi, pylltari, akuakulture dhe veterinari	-	0%	-	0%	-	0%	0%	34.5%	F/TOT
Shendetesi	-	0%	-	0%	-	0%	0%	0.0%	F/TOT
Sherbime	-	0%	-	0%	-	0%	0%	0.0%	F/TOT
Te panjohura	-	0%	-	0%	-	0%	0%	0.0%	F/TOT
Total	21	100%	65	100%	86	100%	76%	57,6%	F/TOT

54% në fushën e shkencave sociale në 100% në fushën e Informacionit dhe Teknologjive të Komunikimit, ne UT.

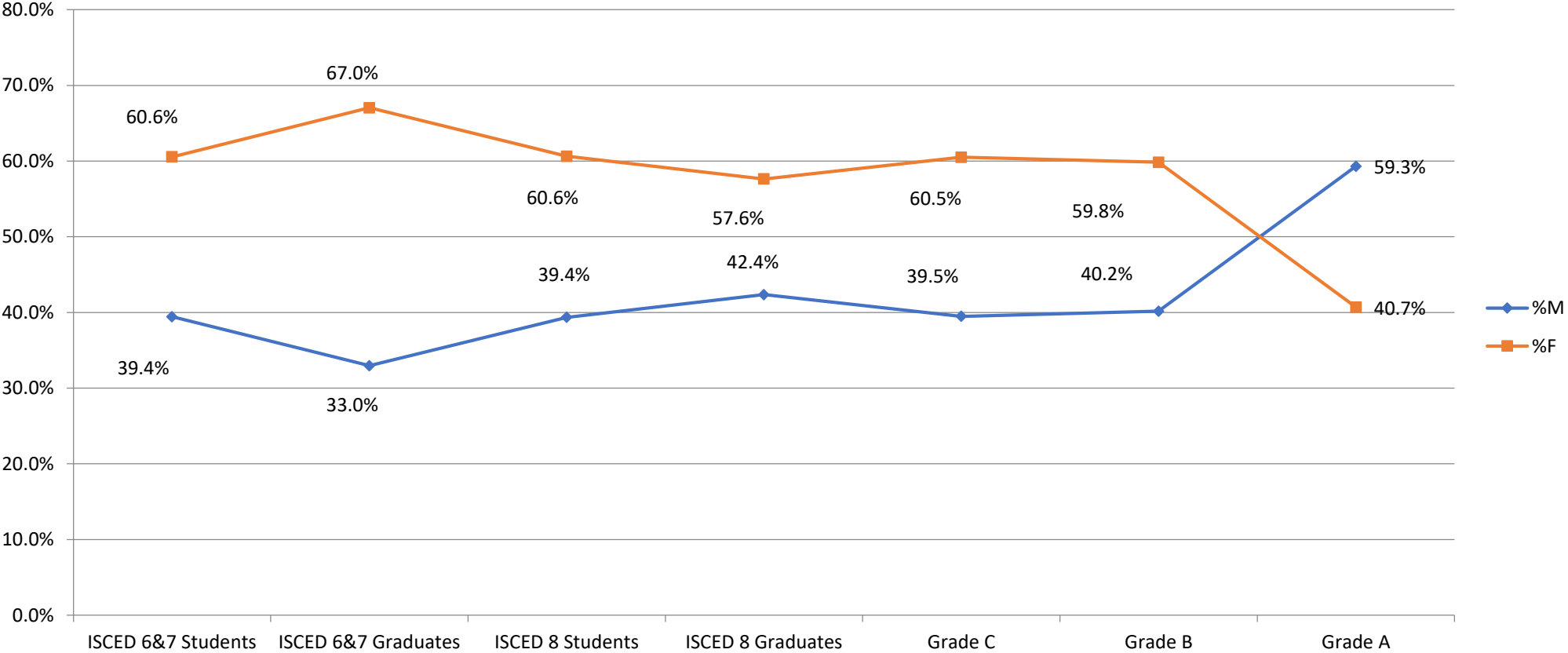
Tabela III. Gratë e doktoruara ne fushen e ngushtë te arsimit (STEM)

PARTNER:		Universiteti I Tiranes								
INDEX:		3. Gratë në mesin e doktoranteve te diplomuara nga fusha e ngushtë e arsimit (STEM)								
		M	%M	F	%F	TOT	%TOT	%F/TOT	Shteti F/TOT	EU F/TOT
Shkenca natyrore, matematike dhe statistike (EF05)	Biologji dhe shkenca te tjera (EF051)	3	50%	3	13%	6	21%	50%	F/TOT	F/TOT
	Mjedis(EF052)	-	0%	-	0%	-	0%	0%	F/TOT	F/TOT
	Shkenca fizike (EF053)	-	0%	8	35%	8	28%	100%	F/TOT	F/TOT
	Matematike dhe statistike (EF054)	3	50%	11	48%	14	48%	79%	F/TOT	F/TOT
	Subtotal	6	100%	22	96%	28	97%	79%	F/TOT	F/TOT
Informatike dhe teknologji komunikimi (EF06)	Informatike dhe teknologji komunikimi (EF061)	-	0%	1	4%	1	3%	100%	F/TOT	F/TOT
Inxhinieri dhe ndertim (EF07)	Inxhinieri dhe ndertim (EF071)	-	0%	-	0%	-	0%	0%	F/TOT	F/TOT
	Prodhim dhe procesim (EF072)	-	0%	-	0%	-	0%	0%	F/TOT	F/TOT
	Arkitekture (EF073)	-	0%	-	0%	-	0%	0%	F/TOT	F/TOT
	Subtotal	-	0%	-	0%	-	0%	0%	F/TOT	F/TOT
Total	Total	6	100%	23	100%	29	100%	79%	F/TOT	F/TOT

Tabela VI. Treguesi (%) i burrave dhe grave në një karrierë akademike, studentë dhe staf akademik

PARTNER:	Te dhena nga te gjitha institucionet e arsimit te larte ne Shqiperi									
INDEX:	6 Proporcioni (%) i burrave dhe grave në një karrierë akademike, studentësh dhe stafi akademik, (Indeksi Kompleks)									
	M	%M	F	%F	TOT	%TOT	%M/TOT	%F/TOT	Shteti F/TOT	EU F/TOT
ISCED 6&7 Studentet	52,447	78.5%	80,533	75.0%	132,980	76.4%	39.4%	60.6%	F/TOT	F/TOT
ISCED 6&7 Te diplomuarit	11,268	16.9%	22,920	21.4%	34,188	19.6%	33.0%	67.0%	F/TOT	F/TOT
ISCED 8 Studentet	734	1.1%	1,131	1.1%	1,865	1.1%	39.4%	60.6%	F/TOT	F/TOT
ISCED 8 te diplomuarit	97	0.1%	132	0.1%	229	0.1%	42.4%	57.6%	F/TOT	F/TOT
Grada C	554	0.8%	849	0.8%	1,403	0.8%	39.5%	60.5%	F/TOT	F/TOT
Grada B	780	1.2%	1,162	1.1%	1,942	1.1%	40.2%	59.8%	F/TOT	F/TOT
Grada A	889	1.3%	610	0.6%	1,499	0.9%	59.3%	40.7%	F/TOT	F/TOT
Total	66,769	100.0%	107,337	100.0%	174,106	100.0%	38.3%	61.7%	F/TOT	F/TOT

Figura 1. Raporti (%) i burrave dhe grave në një karrierë tipike akademike, studentë dhe staf akademik

*Shënim: Të dhëna për të gjitha institucionet e larta arsimore të Shqipërisë
Burimi: Instituti Shqiptar i Statistikave*

- Figura 1 tregon prirjen e karrierës akademike sipas gjinisë.
- Në veçanti, duke parë përbërjen sipas gjinisë përgjatë rrugës akademike të karrierës duke filluar nga pozicioni i studentit, duke kaluar përmes doktoraturës për t'u bërë studiues (lektor) (C), profesor i asociuar (B) dhe profesor (A), ulja në raportin që zëne gratë, vërehet lehtësisht.
- Në fakt, gratë përfaqësojnë 61.7% të studentëve dhe stafit akademik të Institucioneve të Larta Arsimore në Shqipëri.
- Në fazat e mëvonshme të karrierës prania e grave reduktohet në mënyrë progresive, duke rënë në 59.8% midis profesorëve të asociuar dhe në 40,7% midis profesorëve të plotë. Kalimi nga Profesor i Asociuar në titullin Profesor, është faza më kritike për gratë, në të cilën ato duhet të plotësojnë shumë kërkesa kërkimore dhe të publikimit.

Tabela VIII. Treguesi (%) i grave midis stafit akademik, sipas grades dhe totalit

PARTNER:	Te dhena nga te gjitha institucionet e arsimit te larte ne Shqiperi									
INDEX:	8 Proporcioni (%) i grave ne stafin akademik, sipas grades dhe totalit									
	M	%M	F	%F	TOT	%TOT	%M/TOT	%F/TOT	Shteti F/TOT	EU F/TOT
Grada A	889	40.0%	610	23.3%	1,499	30.9%	59.3%	40.7%	F/TOT	F/TOT
Grada B	780	35.1%	1,162	44.3%	1,942	40.1%	40.2%	59.8%	F/TOT	F/TOT
Grada C	554	24.9%	849	32.4%	1,403	29.0%	39.5%	60.5%	F/TOT	F/TOT
Total	2,223	100.0%	2,621	100.0%	4,844	100.0%	45.9%	54.1%	F/TOT	F/TOT

Tabela VIII tregon se gratë janë kryesisht të pranishme në rolet më të ulëta të shkallës hierarkike të titujve akademike me një reduktim progresiv në përqindje me rritjen e shkallës hierarkike të titujve, nga një përqindje prej 60.5% në graden C në 40.7% në graden A.

Tabela IX. Treguesi i tavanit të qelqit

	Treguesi i tavanit te qelqit:	1.33		

Përcaktohet si raporti midis treguesit të grave në stafin akademik (grada A + grada B + grada C) dhe treguesit të grave me titull akademik profesor. (grada A).

Një vlerë më e lartë se 1 tregon praninë e efektit të njohur si "efekti i tavanit të qelqit", i cili i sheh gratë më pak të përfaqësuara me titullin profesor (grada A) sesa treguesi i pranisë së tyre në stafin akademik (grada A + grada B + grada C).

Sa më e lartë vlera mbi njësinë, e indeksit të Tavanit të Qelqit, aq më i fortë është efekti i tavanit të qelqit dhe aq më e vështirë është që gratë të arrijnë rolin më të lartë në karrierën akademike.

Indeksi i Tavanit të Qelqit, për të gjitha institucionet e larta arsimore të Shqipërisë është 1,33. (54.1%/40.7%)

Këto të dhëna tregojnë se ka pengesa në progresin e karrierës së grave akademike.

Tabela X. Treguesi (%) i stafit të grades A midis të gjithë stafit akademik, sipas gjinise

PARTNER:	Te dhena nga te gjitha institucionet e arsimit te larte ne Shqiperi		
INDEX:	10 % i stafit të grades A midis të gjithë stafit akademik, sipas gjinise		
	M	F	TOT
GRADA A	889	610	1,499
TOTAL	2,223	2,621	4,844
%GRADA A/TOTAL	40.0%	23.3%	30.9%

Tabela X Në përqindje, prania e profesoreve gra, ne stafin akademik gra, është 23.3%. Ndërsa ajo e profesoreve burra është rreth 40%, e stafit akademik burra. Kjo konfirmon se, disa pengesa sociale, kulturore, ekonomike apo institucionale mund të kenë karrierë të kufizuar të femrave.

Tabela XI. Treguesi (%) i grave në stafin e grades A, sipas fushes

PARTNER:	Te dhena nga te gjitha institucionet e arsimit te larte ne Shqiperi								
INDEX: GRADE A:	11 Proporcioni (%) i grave në mesin e stafit të grades A, nga fusha kryesore e R&D								
	M	%M	F	%F	TOT	%TOT	%F/TOT	Shteti F/TOT	EU F/TOT
Shkenca natyrore	59	10%	55	14%	114	12%	48%	F/TOT	F/TOT
Inxhinieri dhe teknologji	155	26%	63	16%	218	22%	29%	F/TOT	F/TOT
Shkenca mjekesore dhe shendetesore	166	28%	84	21%	250	25%	34%	F/TOT	F/TOT
Shkenca bujqesore	120	20%	69	18%	189	19%	37%	F/TOT	F/TOT
Shkenca sociale	21	4%	21	5%	42	4%	50%	F/TOT	F/TOT
Shkencat humane	76	13%	99	25%	175	18%	57%	F/TOT	F/TOT
Total	597	100%	391	100%	988	100%	40%	F/TOT	F/TOT

Hendeku me i theksuar eshte tek "Inxhinieria dhe teknologjia", "Shkenca Mjekësore dhe Shëndetësore" dhe Shkencat Bujqësore.

Tabela XIII. Treguesi (%) i grave në krye të institucioneve dhe bordeve

PARTNER:	Te dhena nga te gjitha institucionet e arsimit te larte ne Shqiperi					
INDEX:	13 Treguesi (%) i grave në krye të institucioneve dhe bordeve (anëtarëve dhe udhëheqësve)					
	M	F	TOT	%F/TOT	Shteti F/TOT	EU F/TOT
Anetaret (përfshirë udhëheqësit)	352	244	596	41%	F/TOT	F/TOT
Udhëheqësit	189	155	344	45%	F/TOT	F/TOT
Kreu I institucioneve	24	9	33	27%	F/TOT	F/TOT

Tabela XIII, tregon ekzistencën e një disekuilibrimi midis gjinive, në favor të komponentit burra. Burrat përfaqësojnë 59% të anetareve në organe të ndryshme. Nderkohe, 73 % e kreut të institucioneve janë burra dhe vetëm 27% janë gra.

Faleminderit!

Pyetje?